

DAN

NEODVISEN POLITIČEN DNEVNIK.

Uredništvo in upravništvo: Učiteljska Tiskarna, Frančiškanska ulica št. 6.
Dopisi se pošiljajo uredništvu. Ne frankirana pisma se ne sprejemajo, rokopisi se ne vračajo. Za oglase se plača: peti vrsta 15 v, osmrtnice, poslana in zahvale vrsta 30 v. Pri večkratnem oglašanju po- pust. — Za odgovor je priložiti znamko.
Telefon številka 118.

ogromno premoženje... (Dalle.)

skega naroda pa bodite veseli, da se smete mučiti na enorazrednicah. Bodite veseli, da smete pogledati včasih dol iz gore na lepo slovensko ravnino, da smete pogledati od zunaj solo, na kateri se mami tujec, vaš zakleti sovražnik in zakleti sovražnik slovenskega naroda. Tako se godi danes slovenskemu učitelju na Koroškem. Tako se mu še ni godilo nikdar prej. Nikdar prej se ga ni tako na moč zapostavljalo in šikaniralo ter mučilo. Nikdar prej se še njegove pravice niso tako tepale. V zadnjih letih je parola "Volks-rata": učitelj slovenske učitelje. Samo ob sebi se ume, da bi bilo enako radikalno delo potrebno tudi od slovenske strani, da se ta nemška energija paralizira. A od slovenske strani je vse mirno, naši vodje, naša stranka, vse drži roke križem. Posebno za slovenskega učitelja se prav nihče ne zmeni nič. Poznam veliko slovenskih učiteljev, ki so oddali že po petnajst prošnji na deželni šolski svet, da bi dobili boljše mesto (toraj po petnajst kron so izdali samo za kolke na prošnje) a vse zastoj. Če se pritoži slovenski učitelj ustmeno in prosi, da se ga naj reši enorazrednice, se mu pravi: kompitirajte, saj je vendar razpisanih vedno dovolj mest po Slovenskem. Ko pa kompitira, se ga kratkoma ne upošteva. Nemški in nemškutarski učitelji vedo že po leto dve leti naprej, kje in katero mesto bo prazno in pripravijo dotlej že svoje ljudi. Če pa ni starejših ali vsaj enako starih nemških oziroma nemškutarskih kompetentov, se na imenjuje mlažje, kot je slovenski učitelj. Slovenski učitelj pač boljšega mesta ne sme dobiti!

Ze meseca svedana tega leta razpisal je deželni šolski svet v Celovcu nadučiteljsko mesto na tro-razrednici v Glogasnici (Junška dolina). Oglasili so se trije kompetenti: dva Slovenca in en nemškutar. Ko bi bil nemškutar enako vreden, bi bilo mesto že davno zasedeno. A ker ima ta najmanj službenih let in iz slovensčine sploh nobene sposobnosti pa nadučitelj še dosedaj ni imenovan. Volksratovci tuhtajo in tuhtajo, kako bi to napravili. In potuhtali so jo tako: Obeh slovenskih učiteljev, na enkrat se vendar ne more pozobati, zato naj se postavi nemškutar še v kompetenčni listi namesto na tretje (zadnje) mesto, kakor bi bilo prav: na drugo mesto in se tako preskoči enega Slovenca že kar tu. Deželni šolski svet bi kar dve stopinji ne mogel prestopiti, da bi imenoval zadnjega kompetenta: to bi bilo vendar preveč. Druga bo pa še lažje, eno stopinjo bo pa še storil v hudobiji. In kakor izmišljeno, tako tudi storjeno! Nemškutar je v kompetenčni listi namesto na zadnjem, na drugem mestu. Mentekaptus prve vrste, ki ima manj službenih let, prekoračil je slovenskega učitelja zato, ker je nemškutar. Ta nemškutar nima (kakor zgoraj omenjeno) sposobnosti za slovensko poučevanje. Ker se je pa v razpisu zahlevalo, bi sploh ne smel priti pri kompetenci v poštev in bi se ga niti ne smelo postaviti v kompetenčni listi (tudi na zadnjem mestu ne). Ker je pa nemškutar, uživa pri nas na Koroškem posebne predprave. Ne samo, da se ga je postavilo: prvič po krivici v kompetenčni listi sploh, drugič po še večji krivici na drugo mesto, se čaka kakor je videti že od svečana sem na to, da se bo naučil ta nemškutarski mentekaptus toliko slovensčine, da bo napravil pred slavno izpraševalno komisijo za slovenski jezik v Celovcu iz slovensčine izpit. Deželni šolski svet v Celovcu bi potem pohrustal še drugega slovenskega kompetenta, ki se nahaja v kompetenčni listi na I. mestu in bo imenoval proti vsem postavam in proti vsem človeškim pravicam tega nemškutarja, za katerega je moral poučevati nadzornik v njihovem razredu v pondeljek dalje kot eno uro zato, ker je ležal nemškutarski učitelj pijan v svoji postelji. (Nemškutarski nadzornik je bil o tem seveda čisto tiho in ni zapisal tega v protokol.)

Jutri, v nedeljo, pondeljek in torek „Otrok Pariza“

Ljudska drama, neoporočena najboljša drama poletne sezone. Dolgost filma 2400 m. 7 dejanj. Predvaja se 2 uri. Predstave ob 3, 5, 7, 9.

Nesreča v gorah.

V štajerskih alpah blizu Admonta se je zgodila te dni nesreča, ki je zanimala cel Dunaj in vse alpske okolice.

Želja po gorskem zraku.

Dunajski posestnik kavarne Kumposcht si je celo zimo želel, da bi bilo že enkrat poletje, da bi mogel iti na gore. Sicer prej še ni bil na

gorah — pač pa mu je o tem pravil njegov prijatelj Werner, ki je rad lažil po gorah in je Kumposchta navdušil za gorske partije. Kumposcht je naprosil svojega prijatelja, naj ga vzame s seboj, da se navzije dobrega gorskega zraka. Werner je rad izpolnil prijatelju to željo in pretekli teden sta se odpeljala z Dunaja v štajerske alpe.

Pot v gore.

Kumposcht je bil za svojo turo prav dobro pripravljen, kakor sploh vsak turist, ki gre prvič v gore. Imel je nove podkovane čevlje, palico, nahrbtnik, in v nahrbtniku polno konzerv, mrzlih jedil in razne krepčilne pijače. Tudi njegov prijatelj Werner, ki je bil vodja te ture — je bil z vsem preskrbljen. Tako sta se moza pripeljala do postaje sv. Gal ob Anži in sta odšla navzgor. Njih cilj je bil Puchstein.

Brez poti.

S početka sta stopala turista po gozdni poti navzgor, potem so prišle steze, steze so se cepile in se razgubljale na vse strani. Werner se je hotel pred prijateljem Kumposchtom izkazati kot izurjenega turista, zato je brezskrbno stopal naprej. Naenkrat pa se je pokazalo, da ni nobene poti več. To je Wernerja nekoliko zbegalo, toda upal je, da se jima posreči priti zopet na pot.

Tri dni brez sledu.

Toda pri iskanju nove poti sta turista zgrešila smer in sploh nista več vedela, kje sta. Po mrčnem dnevu je padla črna noč in bila sta prisiljena prenočevati na prostem. Drugi dan sta zopet cel dan neprehoma iskala rešitve — toda oddaljevala sta se vedno bolj od prave smeri. Med tem je nastala megla in nji je sledil snežni metež. To so bili gorski odmevi onega vremenskega neurja, ki je pretekli teden divjalo po vsem Štajerskem. Kar je bil v dolini dež, je bil na gorah sneg — in ni čuda, da turista nista mogla najti poti nazaj v dolino.

Utrujena in obupana sta prenočila drugič pod milim nebom. V tem strahu je Werner zapazil, da bo oneshal — prišla ga je srčna napaka. Ko bi bil sam, bi mu bilo lažje, toda bal se je za Kumposchta, ki sploh še ni bil v gorah — in je bil tako zbežan, da si ni upal nikamor naprej. — Tri dni sta tako blodila prijatelja — turista po neznanih gorah, med gozdovi in skalami — in nista mogla priti niti na vrh niti v dolino. Težko je popisati, kako je njima bilo. — To si more predstavljati je on, ki je sam zablodil v gorah. Tretji dan sta turista zablodila na skalno steno, od koder ni šlo naprej — ne nazaj. Werner je svetloval svojemu prijatelju, naj tu v skalni duplini počaka — on pa gre po pomoč v dolino. Kumposcht je bil s tem zadovoljen — kajti njegove sile so bile izčrpane.

Pomoč z Dunaja.

Werner je po dolgem iskanju končno prišel v Sv. Gal in se je odpeljal na Dunaj. Bil tako izmučen, da ni skoraj več mislil na rešitev svojega prijatelja. Naznanil je slučaj dunajskemu reševalnemu društvu, sam pa ni mogel iti prijatelja reševati. Z Dunaja je takoj odšla rešilna ekspedicija na gore. V pondeljek pa je tudi Werner kljub svoji oslabeledosti prišel v Admont, kjer je natančno podal smer, kjer je ostal Kumposcht in je popisal svojo pot z gor. Na ta način je dobila ekspedicija navodila za svojo pot.

Samomor iz strahu.

Rešitelji, ki so odšli iz doline, so plezali po skalah navzgor in so kmalu našli sledove, kjer sta blodila turista prejšnje dni. Tako so prišli tudi na skale nad reko Anžo. Tam so našli razne kose obleke, neke škartilice od konzerv itd. Šli so naprej in so našli Kumposchta v neki maji duplini poleg skale. Bil je mrtev. Ležal je pogrnjen z dežnim plaščem in s klobukom preko obraza. Okoli njega so ležali razni kosi papirja, krvav nož in še nekaj konzerv in drugih jedil. Obleka je bila raztrgana in česar se da sklepati, da je bil Kumposcht tako utrujen, da je po fleh lezel naprej. Rešitelji so pregledali truplo in so videli, da se je Kumposcht sam usmrtil, to se vidi tudi iz tega, ker je Kumposcht pisal

„dnevnik pred smrtjo.“

V svoj notes je pisal Kumposcht, kako se mu je godilo, ko je prijatelj Werner odšel v dolino po rešitev. V dnevniku piše med drugim: „Slišim šumenje Anže. Okoli same skale in nihče ne ve, da sem tu...“

Kumposcht je napisal tudi svojo oporoko, ker je zapustil ženo na Dunaju.

Iz tega, da so ležale okoli Kumposchta še razne reči, se vidi, da Kumposchtu ni bilo treba umreti — ampak bi bil lahko dočkal rešitve.

Ko bi ne bil obupal. Toda grozna samota v gorah, utrjenost in obup, vse to ga je gnalo v smrt. Pri preiskavi se je pokazalo, da se je Kumposcht z žepnim nožem sunil v vrat, potem pa si je na vsak način hotel prebosti srce — zato si je zadal več ran na prsih. Kumposcht se je s tako bojaznijo mislil na to, da bo počasi umiral na skalah, zapuščen in osamljen, da je popolnoma obupal, da bi bil lahko vzdržal še par dni.

Vrnitev domov.

Ta slučaj je gotovo zelo redek med raznimi nesrečami na gorah. Zgodi se, da ljudje padejo in se ubijejo ali, da jih zaloti kaka elementarna sila. Tu pa je bil poseben slučaj, da je turist, ker je bil utrujen od blodjenja in strahu — pospešil svojo smrt.

Konec dnevnika popisuje njegovo duševno stanje pred smrtjo. V dnevniku opravičuje Wernerja, da se je hrabro obnašal. Zadnje zapisane besede so: „Se eno minuto...“ potem je nekaj nerazločnih črk — in potem je prišla smrt. Rešitelji so zavili telo v čunje in ga spustili po strmini navzdol v globočino, kjer je čakala druga ekspedicija s krsto. Včeraj so ga prepeljali na Dunaj.

Dnevni pregled.

Ubogi »Štajerc«. Karlo Linhart, urednik pangermanskega »Štajerca« na slovenski zemlji, bo same žalosti obupal in znorel, ker se v celnem boju na Balkanu vse vrši zoper njegove goreče želje in prorokovanja. Status quo je še proti njegovemu razpustitvi rakom živjati. Turki pa so pobiti in skoraj iz Evrope pogonani. Linhart pa jim je pel kot veliki patrijot?! (ali izdajalec) lani v »Štajercu« velikansko slavo. Hvalil jih je, češ da so se izkazali hrabre junake dvakrat pri obleganju Dunaja, četu di so zraven Slovane in Nemce morili in kulturo na Balkanu za 4 do 5 sto let zadrževali in uničevali. Na Srbe ima L. tako prokleto slepo jezo, pa le zato, da se s tem Nemcem prikupi, ker si s tem kruh služi. Grozodejstva vseh drugih narodov odpušči milostno in slepo a zoper Srbe pa stika in išče po vseh nemških časopisih, posebno v »Reichsposti«, ter bije in kolje po njih, da si s tem jezo ohladi. Dokaz temu je, da nima trohice zgodovinske vednosti, kako so se Srbi v prejšnjih stoletjih, (tudi za časa cesarja Jožefa II.) z Avstrijani skupno proti volkovom Turkom vojskovali in kri prelivali. Kakor vsi drugi kričaji po gostilnah, tako menda tudi revček Karlo niti tega ne ve, ali pa iz hudobije zamolči, da so vladali Srbi pred vzhodom Turkov v Evropo v 13. in 14. stoletju že 3 do 4sto let poprej na zdajšnji Srbiji, Makedoniji in Bosni, zapuščeno zemljo obdelovali in imeli visoko kulturo. V zadnji številki od 13. julija razglasuje Linhart pijan in zdivjan samega veselja in radosti nad poginom Srbije in vseh Slovanov in trobi z »velikimi« črkami doslovno v svet: »Jugoslovanstvo« je utonilo v morju krvi »bratske« krvi, s slovenskimi bajoneti iz slovenskih teles odprte krvi... A komaj teden dni pozneje dne 20. julija pa vpije ravno nasprotno samega strahu in obupnosti, ker so njegovi prijatelji Bolgari, katere je poprej proti Turkom nesramno napadal, zamudili, da niso v pravem času zanjke potegnili in tako vse proklete Srbe na večne čase zmagali in pobili. V obeh številkah pa je laž in zvijača. Do 13. julija ni noben časnik razen »Reichspost« Srbe toliko črnil in pisal o njih pogazih razven lažnjivi in obreklivi »Štajerc«. — Po Štipu, Kočani, Pirotu, Knjaževcu itd. so se začele vse tri armade Bolgarov na celi črti iz Makedonije v Bolgarijo umikati, to je cel svet dobro vedel. Le pri svojevoljni politiki Karlička so bili Bolgari kar naenkrat premagani in se razsuli, kakor on v »Štajercu« kvasi. Linhart v svoji bistri glavi sklepa, da so se Bolgari preveč na poštenost Srbov zanesli; to je nemumnost! Ali ni lakomni Ferdinand zapadno celo Makedonijo in še staro Srbijo za se zahteval, da bi na ta način Srbom razun Novega Bazarja skoraj nič ne ostalo? Seveda Linhart ne pozna nobene pravice! V št. 13. julija ponavlja Linhart tudi lažnjivo »Reichspost« z velikimi črkami in doslovno navaja poraz za porazom Srbov, dočim si je poprej izmišljeval obratno same zmage Turkov proti Bolgarom, da se že vsi pravičnejši Nemci temu smejejo. In tako se tudi razsodni svet domišljjučemu diplomatu Karličku smeji, ki hoče s svojim »Štajercem« celo Avstrijo rešiti! ker se noben nemški časnik toliko robato in močno ne povzdiguje, kakor nemčur Karlo Linhart.

Protj zagreškemu »Obzoru«.

ki iz bogsigavedi kakih vzrokov piše povodom vojne na Balkanu tako

kakor bi izhajal na Dunaju in ne v Zagrebu, se javlja pri nas vedno večje ogorčenje. »Obzor« je užival dosedaj pri nas velik ugled, ker se je mislilo, da je to odločen jugoslovanski list, sedaj pa on dokazuje svojo pravo naravo, ki je vse prejšnji jugoslovanska, ker naravnost nesramno napada jugoslovansko Srbijo in povzdiguje prijateljico Albanijo, grofa Berchtolda in »Reichspost« — Bolgaros. O Srbiji piše »Obzor« tako zaničljivo, da je moral izgubiti med pravimi Jugoslavnimi vse simpatije. Pri nas postajajo ljudje že naravnost ogorčeni na »Obzor« in to ogorčenje se že prikazuje v taki obliki, da ga začnajo razne čitalnice vračati nazaj, ker Slovenci nečejo čitati protisrbskega, torej protijugoslovanskega lista. Na Hrvatskem se žalibog še dobi ljudi — četudi ne veliko — ki niso za Jugoslovanstvo, ali na Slovenskem takih ljudi ni več.

Naš članek »Jugoslovanstvo in Bolgari«. ki ga je ponatisnil »Riečki Novi List«, je izšel te dni tudi v belgrajski »Samoupravi«, glasilo vlade g. N. Pašića. S tem našim članekom se torej strinjajo Hrvati in Srbi — najboljši dokaz, da je smer, ki jo v jugoslovanskem vprašanju zastopamo, resnično jugoslovanska. Sentimentalnost nikamor ne vodi, računati moramo z dejstvi in razmerami in razmere so take, da je v interesu celokupnega Jugoslovanstva, da Bolgari ozdravijo od težke bolezni, ki se ji pravi — megalomanija.

»Adria-Ausstellung« na Dunaju je nemško podjetje, ki mistificira javnost, ker prikazuje našo Adrijo kakor bi bila nemška. Za to Jugoslovani ne sodelujejo na tej razstavi, ker se jim pač ne ljubi delati stafaž Svabom, ki se jim sline cedijo po njišji Adriji in mislijo, da je ona že njihova, ker je vlada importirala par tisoč švabskih uradnikov, da na Primorskem odjedajo našim ljudem kruh. Hrvatski listi nečejo priobčevati niti drago plačanih oglasov, v katerih se vabi na to razstavo, »Slovenec« in »Slovenski Narod« pa že nekaj dni priobčujeta celo v uredniškem delu lista reklamne notice za nekatere posebne vlake, ki bodo vozili na Dunaj na »Adria-Ausstellung« vse one »Slovence«, ki nobene narodnega ponosa nimajo več v sebi, ki jim je suženjstvo prešlo že v kri in meso, morda pa tudi kakega narodno popolnoma zavednega Slovenca, ki ne ve kaka je ta prireditelj, na to pa ne bo sam prišel, da bi slovenski listi mogli delati reklamo za kako švabsko, protijugoslovansko prireditev. »Slovenec« in »Slovi Narod« menda niti ne pomišljata, da je priobčevanje reklamnih notice za »Adria-Ausstellung« ravnotako narodni greh, kakor ko bi delala reklamo za kako turnarsko slavnost. In še mistificira slovensko občinstvo, ker nazivata »Adria-Ausstellung« konsekvntno — Jadranska razstava.

Kako se delajo zaupnice. Za danes samo en slučaj. V občini pred Oslom je imel občinski svet sejo. Ko je bila seja končana, je rekel župan: »No, možje, ker smo že pri tem, bomo pa še našemu glavarju eno zaupnico dali, saj je dober mož.« Drugi pa so rekli: »Pa naj bo.« In so podpisali. Naprednjaki so se sicer zgovarjali, da niso vedeli, kateremu glavarju, da so zaupnico podpisali, ampak zaupnica je bila podpisana po vseh pravilih, kakor je bila iz Ljubljane komandirana. Seveda tudi ta zaupnica ne bo odvrnila veliko katastrofo, ki se bliža klerikalni stranki.

Na višku moderne znanosti. Bolgarski vojak so zanesli v Srbijo in v Belgrad kolero, ki se je v par dneh pojavila tudi na Ogrskem, kjer so vsled tega mejo zaprli z vojaškim kordonom. V Srbijo je pa odšla Avstrijska zdravniška komisija, ki je iz Belgrada poslala poročilo, da so srbske varnostne odredbe na višku moderne znanosti in da je srbska vlada storila vse, da prepreči razširjenje bolezni. Od civilnega prebivalstva še ni nihče zbolel na kolero.

Že zopet nesreča na cirkularni žagi. Tušar Anton, 17leten fant iz Tolmina je delal kot žagar pri Kajfežu v Kočevju. Tu se mu je pa zgodila grozna nesreča. Žaga mu je odrezala 4 prste leve roke. Prepeljali so ga v bolnico.

Smrt pri podiranju mlajev. V torek so podirali v Naklem pri Kranju mlaje, ki so jih preje postavili v proslavo nove mae. Posestnik in gostilničar J. Sink je hotel mlaj zadržati, toda deblo ga je podrla na ta tako nesrečno, da je revež takoj umrl.

Avtomobil tujih individuirov podirajo slovenske otroke po cestah. Pred nekaj dnevi je divjal skozi Medvode proti Ljubljani črnolakični avtomobil s črno streho. Je to precej čudna manira in velik kos brezobzornosti in nesramnosti pri tem, da ti divja avtomobil skozi vas

v blaznem diru. Koliko se je dogodilo že nesreč vsled takšne brezvestnosti. Tako tudi tu ni izostala nesreča. V trenutku, ko je črni avtomobil dirjal čez šorski most, je stal tam devetletni deček, ki se ni mogel pravočasno umakniti. Avtomobil je podrl dečka na tla in ne da bi se potnik pobrigal za ranjenca, je letel naprej proti Ljubljani. Deček hvala bogu je dobil le lahke poškodbe. Kaj pa bi bilo, če bi bil težko poškodovan?

Kako bi se dalo brezvestnost odpomoči? Iz zgornjega slučaja je razvidno, da napravi avtomobil lahko nesrečo, ne da bi se dognalo krivca, ker ta jo v avtomobilu preje odkuri. Ali bi se moglo temu odpomoči? Morebiti bi šlo to na takšen način, da bi bila ob cestah v gotovi daljši razdalji stacije, kjer bi se morali avtomobili, ki se peljajo mimo, zglasovati. Takšna stacija bi sporočala centrali v Ljubljani prihod, odhod in smer avtomobila in njegove označbe. V Ljubljani seveda bi ena takšna zglasovalna stacija ne zadostavala, ker tu sem prihajajo avtomobili iz raznih smeri. Na ta način bi se lahko hitro dognalo, kateri avtomobil je storil to ali to neprevidnost. Naj bi se o tem uvaževalo!

Strela je udarila preteklo nedeljo, zvečer v kozolec posestnika Puščovarja v Dulah pri Jalini in ga zažgala. Kozolec, v katerem je bilo sto stotov sena, žito, drva in gospodarsko orodje je pogorel do tal. Ogenj so prišli gasiti prebivalci iz Velike Loke, in Jalne, katerim se je posrečilo ogenj lokalizirati. Skoda je velika in zadene Puščovarja tem občutnejše, ker ni bil zavarovan.

Vojaški stan mu je začel prese- dati. Janez Čavdek od 17. pešpolka je dobil 1. t. m. štedenski dopust in se je podal k svojem na Janzevo brdo v okraju Ilirska Bistrica. Čavdek pa najbrže ni bil prepričan o resnici, ki jo trobi neka že prevsakdanja pesem: »Kako je len vojaški stan.« Najbrže je kaj nasprotnega skusil, zato se pa z dopusta že ni več vrnil k svojemu regimentu, temveč jo je popihl v Ameriko.

Z nožem jih je dobil. Pretečen poudelek so fantje na Rečici na Bledu malo pokrovali. Ker so se ga pa že preveč nalezli so začeli gostilničarju predsedati, vsled česar jih je drugega za drugim pometal na cesto, češ, si pa tam rahljajte kosti, če že hočete. No, fantje, ne bodi len, so v resnici tudi na cesti nadaljevali s pričetnim opravilom. Ker so imeli več prostora kot v gostilni, so tudi njihove kretnje zadobile večjo obsežnost, tako, da je naposled prišlo iz prirodnega pretepa v pravo vojsko, kjer je vloga Bolgarov igral Janez Bergant, kateremu so pivski bratci prizadejali z nožem smrtno nevarne rane na prsih in hrbtu. Ne vemo, če bodo še kdaj skupaj krovali.

S kuhinjskim nožem se je oborožil. Janez Franc iz Kranjske gore precej rad pije. Ko se ga pa navleče, ga ni ugnati, strašno bojevit postane in sicer v takšni meri, da to presega že ženi in njegovemu 19letnemu sinu. Tudi oni teden, ga je vino ali žganje, to se ravno ne ve, tako razvenelo, da se je domov prišedši oborožil s kuhinjskim nožem, ki je v normalnih razmerah namenjen izključni uporabi njegove žene. Tako oborožen je grozil ženi in sinu, da jih pokolje. Groznija je bila izrečena kljub pijanosti tako resno, da niti žena niti sin nista dvomila o resničnosti njeni, vsled česar sta raje zbežala z doma in prebila noč na prostem.

Jupiter na nočnem nebu. Zvečer se vidi na južni strani neba silno svetla zvezda, obdana z nekoliko rumenkasto barvo. To je planet Jupiter, ki je največja premičnica, ki kroži okoli sonca. Do konca tega meseca bo vsako noč svetil 4-5 ur; potem bo po malem zgubljal.

Promocija. Dne 21. t. m. je bil g. Voislav Strnad, c. kr. avskultant pri praškem deželnem sodišču, na češki univerzi v Prazi proglašen za doktorja prava.

Gorenjska Sokoška župa. Dne 3. avgusta 1913 vrši se zlet G. S. Z. v prijazni Radovljici. Spored zleta I. Ob polu 8. uri zjutraj: proste tekne članov. 2. Ob 9. uri dopolne: Izkušnje za popoldanski nastop. 3. Ob polu 12. uri: Sprevid in pozdrav. 5. Ob 1. uri: Skupni obedi. 6. Ob polu 4. uri pop.: Javna telovadba. Po telovadbi ljudska veselica. Pri sprevidu: javni telovadbi in veselici sodeluje sl. godba požarne bramb. iz Kranja. »Sokol« v Radovljici se pridno pripravlja za to slavnost. Telovadni in veselčni prostor si je izbral na lepem travniku med Radovljico in Lescami v bližini deželne ceste. Ker je zveza vlakov tako dopoludne kakor popoldne na gorenjski progi jako ugodna, ima vsak priliko, da poleti ta dan v Radovljico.

zopet dovolil zdravnik, da ga smejo premestiti iz opazovalnice v prvi oddelek bolnišnice, kjer ležijo vsi ti isti bolniki, ki morajo po ozdravljenju v zapor ali pred sodišče. Tamkaj sta vedno po dva stražnika, ki pazita na te bolnike. — Komaj so pripeljali Stampetto v ta oddelek in je ta zagledal stražnika, se je zopet spomnil na zapor in začel je vnovič divjati. Iztegal se je infirmirjem in je bežal. Seveda je bil takoj zopet vjet in odpeljan vnovič v opazovalnico za umobolne.

Izginil.

V opazovalnici mu je bilo kmalu zopet dobro, zato je naznanilo ravnateljstvo mestne bolnišnice oblasti, da lahko odpeljejo Stampetto zopet v zapor. Ravnateljstvo kriminalnega zapora je takoj naložilo enemu izmed paznikov, naj gre po Stampetto v bolnišnico. Paznik je prišel v opazovalnico, kjer naj bi prevzel arestanta. Ko so šli infirmirji v sobo, da bi poklicali Stampetto, so videli, da je soba prazna. Stampetta je izginil in nobeden ne ve ne kam, ne kod.

Širokemu svetu nekaj o trojih in še nekaj povrh!

V »Dnevu«, z dne 16. julija je tiskano vprašanje nekega gospoda iz Stajerske: Zakaj je v čebelarjih rojih tako malo trotoev? To vprašanje rešiti bo gotovo zanimalo široki svet, — pristavlja vprašatelj, ker slednjič pozivlja vse čebelarje in naravoslovce, da do 5. avgusta pošljejo svoje odgovore glede tega vprašanja na njegov naslov, češ, da bodo ti nazori oziroma obravnave meseca avgusta ali pa septembra priobčeni. Vsi slovenski časniki so povabljeni ponatisniti to povabilo.

Ali je v tem kaka pomota? Kakor je vprašanje stilizirano, ono pač ne more »široki svet« zanimali, še manj pa čebelarja-strokovnjaka — ker to vprašanje je rešila narava sama in sicer tako jasno, da more dati vsak površen opazovalec življenja čebel sam nanj odgovor.

In zdaj na enkrat naj se zato vse slovensko časnikaštvo angažira! Zdaj, ko se na Balkanu vrše dogodki za nas Jugoslovine najdalekosejšega pomena, ko ropot in šum orožja še ni popolnoma utihnil in se državniški balkanski držav pripravlja rešiti vprašanje miru in sprave — naj mi Slovenci ugibujemo naravoslovno vprašanje: »Zakaj ni več trotoev?« Ali je gospod Weixl v Mariboru hotel dati povod k izreku: »V čebelarjih rojih je zato tako malo trotoev, da so čebele obvarovane nepotrebnih rabuk in nepotrebnega prelivanja bratske krvi — zato in za nič drugega je število trotoev tako malo.«

Seve, tak odgovor ne bi bil pravi, ker bi ne stonil na faktih; Čebele imajo namreč vedno dosti trotoev na razpolago v času, ko so potrebni, ker jih one same instinktivno izrežajo, kadar jih potrebujejo. Žalibog pa je število trotoev navadno še preveliko, posebno v dobah slabe pašne, dalje ko so matice oprasene (vplojene) in ko se letinski tok medu preneha — v teh dobah čebele svoj moški zarod (trote) začno preganjati in jih moriti.

Pač ni nobenega Slovenca, kateri bi ne poznal čebele, saj je od nekdanj kranjska čebela in nje reja slovela daleč po svetu. Žalibog so druge dežele našo čebelorejo daleč prekosile, ker so uvedle moderna sredstva v boljšo izrabljanje te kmetijske panoge, ne le važne zaradi

pridobivanja medu in voska, temveč še zaradi vloge, katere igrajo čebele pri oplojenju rastlinstva, od katerega odvisi večji ali manjši pridelek na polju in vrtovih za sadje in sočivje.

Kdor se je podučil o čebeloreji drugih naprednih dežel, se more čuditi, kako malo znanja poseda naš čebelar o čebeli glede etomologičnega njenega značaja in pomena, in kako so mu neznane novodobne priprave in orodja, katere so upeljali drugod v svrhu, da rod čebel redno izboljšujejo in da lepše in okusnejše pridelke — med, vosek — pridobivajo. Tudi glede pošiljanja čebel v daljne kraje — to je v trgovskem oziru — so naši čebelarji — trgovci še daleko nazaj, kar se tiče varnega in uspešnega pošiljanja. Kakor povsod v naših industrijskih in trgovskih podjetjih, je pa temu vzrok nezadosten kapital — kjer je pa ta, tam pa manjka inteligence in podjetnosti. Vse to nadkrijuje nekaka domisljivost, da se Slovincem ni treba nič učiti, ker so že dosti »kumštni« na svet prišli.

Ako manjka znanja o čebeli med čebelarji, kake pojme ima še le drugi svet o nji? »Na rožah med nabira ter ga nosi v panj« — to je pač vse, kar navaden človek — izobražen ali neizobražen — v čebeli ve. Ali je to dosti, ali je to prav? Ali bi življenje čebel ne mogel interesirati vsakega izobraženca? Imamo politike in narodno-gospodarske veljake, ljudske vzgojevalce in postavodajce, kateri bi prav koristno svoj čas porabili, če bi podlago, vzdrževanje in razvoj čebelarstva države, kakor se vrši v panju, prav tehtno preštudirali in njih načela skušali v človeški družbi uveljaviti. O Bože! In če bi se to zgodilo?! Kam bi dali ta komplicirani, umetno sestavljeni državni aparat, ki ga imamo sedaj? Kaj bi bilo, ko bi več revščine, zločinstva in neumnosti na svetu ne bilo? Kaj bi počeli s stanovi, kateri vsled greha, ki se na svetu godi, žive in sicer prav dobro živijo? V uljaku ni greha, ni trdnjav, ni karsarn — oh, ve neumne živalice — brez greha, brez davkov (pač, ta je, ako je človek blizu čebeli v divjem stanju v pragozdih n. pr. so tudi »čebele« brez davkov), brez velikih vojsk, brez revščine — prav nič nimate prilike, da bi si večne zaslug pridobile, prav, prav nič in zato bodete »pogubljeni«.

(Konec jutri.)

Najnovejša telefonska in brzojavna poročila.

Turške čete udrle v Bolgarijo. — Rusko brodogradje proti Carigradu.

Bolgarski državniki, kakor Danev in Savov, na čelu vseh pa Ferdinand, so pripravili domovino lozengradskih in lüle-burgaških junakov na rob propada. Kdor visoko leti, nizko pade — ta rek se je uresničil v vsej svoji strahoti. Od severa prodirajo v deželo Rumuni; na zapadnih mejah stoji Srbija, vsak hip pripravljeni skleniti mir s Bolgarijo, če bi ta pokazala vsaj trohico pošte nja in volje. Toda že več kot teden dni zavlačuje Bolgarija mirovna pogajanja. V trenutku pa, ko so odpoteli v Niš delegati s polno močjo, so začeli bolgarski voji napadati srbske pozicije in tudi obnašanje bolgarskih delegatov v Nišu je bilo

tolikšno, da so pogajanja v Nišu prenehala in se bodo vsa vprašanja, vojaška kot politična obravnavala v Bukarešti, med tem se bodo pa vojne operacije nadaljevale. To je vspeh bolgarske neodkritosti in zahrbtnosti. Bolg. državniki se nočejo spametovati niti v trenutku, ko so turške tolpe udrle na bolgar. tla, prodirajoč v svo silo proti Jamboli. Bolgarski Ferdinand pa med tem čepi v svoji palači in pošilja venomer nepotrebne telegrame cesarjem in kraljem, mesto, da bi sklepal mir. On — dinast — ima svoj del na tem, da požiga Turek domačije lozengradskih junakov, pa kraljev ukaz napadajočih se na zapadni meji svojega zaveznika in brata, med tem, ko mu doma tam na jugovzhodu mori Turek žene in otroke. Turek prodira — velesile pa ponavljajo besede, da ne pripuste prevlekega ponižanja Bolgarije; besede, ki merijo proti Srbiji in Grški. Ali je mogoče še bolj deželo ponižati, kot so jo ponižali Turki, pred meseci po notah tepeni — sedaj pa prodirajoči po bolgarskem ozemlju. In ljudstvo, brez domačije, brez kruha... je svojemu kralju udano...

VAŽEN PREOBRAZ.

Bukarešta, 24. julija. Položaj se je bistveno spremenil s tem, da je srbska vlada (vsled bolgarskega obnašanja) premenila svoje stališče, ki je dosedaj bilo to, da se mora pred mirovnim pogajanjem vojne operacije ustaviti, in želi, slično kot grška vlada, da se celotni kompleks vprašanj obravnava v Bukarešti, med tem se bo pa z vojnimi operacijami nadaljevalo.

DELEGATI.

Belgrad, 24. julija. V Bukarešto odpotujejo Pašić, Spaljković, Ristić, dva častnika iz generalnega štaba in dva tajnika.

TUREK MORI IN POŽIGA.

Sofija, 24. julija. Uradno se potrjuje, da je Turek prekorčnil stare bolgarske meje in da prodira, mori in požiga.

Dunaj, 24. julija. »W. All. Ztg.« potrjuje vest, da so turške čete udrle v Bolgarijo in da prodirajo v smeri proti Jamboli.

RUSIJA, KAJ STORI?

Petrograd, 24. julija. Listi pozivljajo vlado, da energično nastopi proti Turčiji. Črnomorsko brodogradje je zapustilo Sevastopolj in plove proti Carigradu. V Kavkazu se mobilizirajo ruske čete, da zasedejo Armenijo.

London, 24. julija. Med tem pa zboruje v Londonu poslaniška konferenca, ki sklepa, da se proti Turčiji energično nastopi. Turek si s tega prav malo dela.

KAJ STORE VELESILE?

London, 24. julija. Najpreje bodo energično nastopile, nato bodo poslate svoje brodogradje v Carigrad kazat, nato bi pa Rusija zasedla Armenijo. (Turek bi pa imel med tem dovolj časa, da pomori polovico bolgarskega prebilstva, če ne bodo Bolgarom pomagali Rumuni in Srbi.)

DRINOPOLJE.

London, 24. julija. Govori se, da bodo Drinopolje iztrgali Turkom Rumuni za Bolgare.

Volitve v kmečkih občinah na Goriškem.

Napredna zmaga v kraških kmečkih občinah.

Gorica 24. junija. Na Krasu sta izvoljena dr. Gregorin in Dominko z 200 glasov večine. — V Gorah je

sledeči izid volitev: napr. kand. Miklavč 341 glasov, Mikuž 252 glasov. — novostrujarja Abram 391 glasov; Rojec 388 glasov; starostrujarja Gregorčič 193 glasov, Torkar 148 glasov; torej ožja volitev med naprednjaki in novostrujarji. — V goriški okolici ob pol osmih znanj sledeči rezultati: napredni kandidati: Furlani 630 glasov, Klanjšček 598 glasov; novostrujarji: Oblubek 585 glasov, Kovačič 535 glasov. Rojec 653 glasov; starostrujarji: Berbuč 351 glasov, Marinič 333 glasov, Pirihi 221 glasov. Torej sigurno ožja volitev med naprednjaki in novostrujarji. — Definitivno so propadli vsi dosednji deželni odborniki, tudi dr. Gregorčič. — V Furlaniji so zmagali laški klerikalci.

Odgovorni urednik Radivoj Korenč. Last in tisk »Učiteljske tiskarne«.

Mali oglasi.

Centenim obiskovalcem Trsta se priporoča prenočišče v hotelu H. Kosič, ulica Carradori št. 15. Cene nizke. — Skupno več dijakov. najnižja cena.

Na vse prijatelje

dobro kave!

Ste pokušili kavo z kavnim pridelkom: Frank? Dobite na mizo črstejši ter barvitejši zvrtok. — Frank: iz zagrebške tovarne je le pravi z kavnim mlinčkom.

emp 100/25.643

Ne glede na vrednost blaga

dajem panama slamnike, ki so preje stali	12—14 K	za	6 K
spalne obleke	13—16	»	7
bele obleke zadnje nov.	40—50	»	14
prašne plašče	18—20	»	10

Dalje velika zaloga pralnih oblek za gospode in otroke po najnižjih cenah.

Angleško skladišče oblek

O. Bernatović, Ljubljana, Mestni trg št. 5.

Ivan Jax in sin, Ljubljana

Dunajska cesta šte. 17

priporoča svojo bogato zalogo

šivalnih strojev in stroje za pletenje (Strickmaschinen) za rodbino in obrt.

Pisalni stroji Adler. - Vozna kolesa.

Ceniki zastoj in franko.

Učiteljska tiskarna

: Ljubljana, Frančiškanska ulica št. 6 :

se priporoča slavnemu občinstvu za izvršitev vsakovrstnih tiskovin. Vsled najmodernejše uredbe izvršuje naročila najokusnejše in v najkrajšem času. — V zalogi in razprodaji ima najnovejše izborne mladinske spise, kakor tudi vse šolske, županijske in druge tiskovine.

Litografija. Cene najnižje! Notni stavek.